

Företaget

Ragn-Sells AB, 556057-3452, Box 952, 191 29 Sollentuna

Ombud: advokaterna Jörgen Ekström och David Nilsson, Bird & Bird Advokat
KB, Box 7714, 103 95 Stockholm

Saken

Föreläggande att betala konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 16 § konkurrenslagen
(2008:579)

Beslut

Konkurrensverket förelägger Ragn-Sells AB att till staten betala 2 450 000
(tvåmiljonerfyrahundrafemtiotusen) kronor i konkurrensskadeavgift.

Överträdelsen

1. Konkurrensverket har funnit att företagen Ragn-Sells AB (Ragn-Sells) och Bilfrakt Bothnia AB (Bilfrakt), uppsåtligen eller av oaktsamhet, har överträtt förbudet i 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) (KL) genom att ha ingått avtal som har haft till syfte att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen på marknaden för insamling av fast, icke-farligt hushållsavfall i Västerbottens län på ett märkbart sätt.
2. Överträdelsen består i att Ragn-Sells och Bilfrakt genom avtal den 3 mars 2010 (2010 års samarbetsavtal) har kommit överens om att, under perioden från och med den 1 maj 2010 fram till och med den 30 april 2015, samarbeta och inte lämna konkurrerande anbud i offentliga upphandlingar avseende utförande av fastighetsrenhållningsentreprenader inom ramen för det kommunala renhållningsmonopolet i Västerbottens län.
3. I klausul 3.1(a) i 2010 års samarbetsavtal har Ragn-Sells och Bilfrakt förbundit sig att dels samråda med varandra innan de lämnar anbud i alla offentliga upphandlingar på det berörda tjänsteområdet, dels sträva efter att samarbeta om lämnande av anbud och genomförande av uppdrag. Om Ragn-Sells och Bilfrakt inte kom överens om att samarbeta avseende en viss upphandling hade Ragn-Sells enligt avtalet ensam rätt att lämna eget anbud i den aktuella upphandlingen. Om Ragn-Sells valde att ensamt lämna anbud i en viss upphandling var Bilfrakt förhindrat att lämna konkurrerande anbud avseende samma upphandling.
4. Konkurrensverkets utredning har visat att 2010 års samarbetsavtal begränsade respektive företags möjligheter att självständigt bestämma sitt agerande i berörda upphandlingar på den relevanta marknaden. Avtalet innebar också att Bilfrakt, och sedermera dess efterträdare i avtalet, Transbothnia AB (Transbothnia), var förhindrade att lämna anbud i konkurrens med Ragn-Sells i upphandlingar de annars hade haft möjlighet att delta i.
5. Klausul 3.1(a) i avtalet begränsade uttryckligen företagens möjligheter att konkurrera med varandra som oberoende ekonomiska aktörer. Konkurrensverket bedömer att avtalet redan genom sin ordalydelse innebar att företagen aldrig samtidigt kunde lägga egna anbud i samma upphandling. Avtalet hade således ett konkurrensbegränsande syfte i den mening som avses i 2 kap. 1 § KL.
6. Överträdelsen är inte att anses som ringa och det föreligger förutsättningar att påföra Ragn-Sells och Bilfrakt konkurrensskadeavgift.

Relevanta omständigheter

Företagen

7. Ragn-Sells är ett rikstäckande företag med bred verksamhet inom miljö- och renhållningssektorerna.
8. Bilfrakt är en sammanslutning av ett stort antal åkerier i Västerbottens län, med verksamhet inom bl.a. transport och renhållning.

Relevant marknad

9. Den relevanta marknaden utgörs av marknaden för insamling av fast, icke-farligt hushållsavfall i Västerbottens län.

Företagens samarbete på den relevanta marknaden

10. Ragn-Sells och Bilfrakts samarbete i Västerbottens län sträcker sig tillbaka till år 2001, när föregångare till Bilfrakt sålde sin samlingsverksamhet till Ragn-Sells. Samarbetet har reglerats genom successiva samarbetsavtal år 2001, 2006 och 2010.
11. Den nu aktuella överträdelsen rör 2010 års samarbetsavtal, vari parterna införde de ovan beskrivna bestämmelserna i klausul 3.1(a).
12. Ragn-Sells och Bilfrakt var parter till, och tillämpade 2010 års samarbetsavtal från och med den 1 maj 2010 fram till och med den 30 maj 2013.
13. Den 31 maj 2013 överförde Bilfrakt den relevanta verksamheten till det helägda dotterbolaget Transbothnia. Verksamhetsöverlåtelsen innebar att Transbothnia från och med den 31 maj 2013 ersatte Bilfrakt som Ragn-Sells motpart i 2010 års samarbetsavtal, varvid Transbothnia övertog samtliga av Bilfrakts skyldigheter och rättigheter enligt avtalet. Den 12 juni 2013 överlät Bilfrakt Transbothnia till Postnord AB (Postnord) genom en aktieöverlåtelse.
14. Den 28 februari 2014 underrättade Postnord och Transbothnia Konkurrensverket om innehållet i 2010 års samarbetsavtal och ansökte om eftergift enligt 3 kap. 12 § KL.
15. Den 18 mars 2014 inledde Konkurrensverket en oanmäld platsundersökning hos Ragn-Sells och Bilfrakt, varefter överträdelsen upphörde.
16. Under perioden från och med den 31 maj 2013, då Transbothnia trädde in som part i 2010 års samarbetsavtal, fram till och med den 18 mars 2014 är det Ragn-Sells och Transbothnia som har varit parter till och tillämpat 2010 års samarbetsavtal.

17. Konkurrensverket bedömer att Ragn-Sells och Bilfrakt var faktiska, eller i vart fall potentiella, konkurrenter på den relevanta marknaden under perioden från och med den 1 maj 2010 fram till och med den 30 maj 2013. Ragn-Sells och Transbothnia var faktiska, eller i vart fall potentiella, konkurrenter på den relevanta marknaden under perioden från och med den 31 maj 2013 fram till och med den 18 mars 2014.
18. Konkurrensverkets utredning har visat att det inte var nödvändigt för Ragn-Sells och Bilfrakt att ingå 2010 års samarbetsavtal för att få kapacitet att delta i upphandlingar på den relevanta marknaden. Företagen hade tillräcklig kapacitet för att själva delta i berörda upphandlingar och för att sedermera kunna utföra tilldelade uppdrag. Det var således inte nödvändigt för företagen att samverka på det sätt som reglerades i klausul 3.1(a) i 2010 års samarbetsavtal.
19. Transbothnia har ansökt om och beviljats eftergift för den överträdelse som företagets fortsatta tillämpning av 2010 års samarbetsavtal har inneburit under perioden från och med 31 maj 2013 fram till och med den 18 mars 2014. Transbothnia kommer därför inte att påföras konkurrensskadeavgift för denna överträdelse.
20. För Ragn-Sells del pågick den överträdelse som omfattas av detta avgiftsföreläggande under perioden från och med den 1 maj 2010 fram till och med den 18 mars 2014.

Tillämpliga bestämmelser

21. Enligt 2 kap. 1 § KL är avtal mellan företag som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen på marknaden på ett märkbart sätt förbjudna.
22. Enligt 3 kap. 5 § KL får Patent- och marknadsdomstolen på talan av Konkurrensverket besluta att ett företag ska betala en särskild avgift, *konkurrensskadeavgift*, om företaget eller någon som handlar på dess vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har överträtt förbudet i 2 kap. 1 § KL.

23. Enligt 3 kap. 16 § KL får Konkurrensverket, istället för att väcka talan om konkurrensskadeavgift, förelägga ett företag att betala en sådan avgift (*avgiftsföreläggande*). Om ett avgiftsföreläggande godkänns skriftligen av företaget inom den tid som Konkurrensverket anger, får talan om konkurrensskadeavgift inte väckas.
24. Enligt 3 kap. 8 § KL ska konkurrensskadeavgiften bestämmas efter överträdelsens sanktionsvärde. Vid bedömningen av sanktionsvärdet ska beaktas hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Vidare ska enligt 3 kap. 9-11 §§ KL eventuella försvårande eller förmildrande omständigheter beaktas.

Beräkning av konkurrensskadeavgift

Relevant omsättning

25. Utgångspunkten vid fastställandet av konkurrensskadeavgiften är respektive företags omsättning på den relevanta marknaden under det sista kompletta räkenskapsår som respektive företag deltog i överträdelsen.¹
26. Ragn-Sells och den dåvarande avtalsparten Transbothnia tillämpade 2010 års samarbetsavtal fram till och med den 18 mars 2014, varefter överträdelsen upphörde. Det sista kompletta räkenskapsår som Ragn-Sells deltog i överträdelsen var således år 2013.
27. Ragn-Sells omsättning på den relevanta marknaden år 2013 uppgick till 5 570 000 kronor.

Allvarlighet

28. Enligt 3 kap. 8 § tredje stycket KL ska vid bedömning av överträdelsens allvar särskilt beaktas överträdelsens art, marknaden omfattning och betydelse samt överträdelsens konkreta eller potentiella påverkan på konkurrensen på marknaden. Allvarligheten fastställs till ett sanktionsvärde om högst tio procent av företagets omsättning på den relevanta marknaden.²

¹ Metod för att fastställa konkurrensskadeavgift, dnr 394/2009, p. 10. Se även Marknadsdomstolens dom i mål 2005:7, *Konkurrensverket mot Norsk Hydro m.fl.*, s. 41.

² Metod för att fastställa konkurrensskadeavgift, dnr 394/2009, p. 12.

29. Vad gäller överträdelsens art kan konstateras att förfarandet innebar att Ragn-Sells och Bilfrakt genom 2010 års samarbetsavtal undanröjde konkurrensen dem emellan på den relevanta marknaden. Förfarandet har haft ett konkurrensbegränsande syfte i den mening som avses i 2 kap. 1 § KL och utgör därmed en allvarlig överträdelse av förbudet i detta lagrum.
30. Eftersom avtalet har haft ett konkurrensbegränsande syfte, får det mindre betydelse för allvarlighetsbedömningen huruvida en särskild påverkan på marknaden kan visas.³ När det gäller överträdelsens konkreta eller potentiella påverkan på konkurrensen kan ändå konstateras att en överenskommelse mellan konkurrenter där en parts rätt att konkurrera begränsas, typiskt sett kan orsaka särskilt svåra skador på konkurrensen. Å andra sidan bedöms en överträdelse som exempelvis omfattar hela Sverige som allvarligare än en överträdelse som begränsar sig till ett mindre geografiskt område.⁴
31. Mot bakgrund av det anförda bör sanktionsvärdet för allvarligheten fastställas till följande grundbelopp:

Fem (5) procent av företagens omsättning på den relevanta marknaden räkenskapsåret 2013, dvs. 278 500 kronor.

Varaktighet

32. Varaktigheten ska beaktas genom att allvarlighetsbeloppet multipliceras med det antal år som respektive företag deltagit i överträdelsen. Vid fastställande av varaktigheten räknas perioder under sex månader som ett halvår, och perioder längre än sex månader, men kortare än ett år, som ett helt år.⁵
33. 2010 års samarbetsavtal tillämpades mellan Ragn-Sells och Bilfrakt under perioden från och med den 1 maj 2010 fram till och med den 30 maj 2013, och mellan Ragn-Sells och Transbothnia under perioden från och med den 31 maj 2013 fram till och med den 18 mars 2014. Ragn-Sells medverkade således i överträdelsen under perioden från och med den 1 maj 2010 fram till och med den 18 mars 2014.
34. Överträdelsens varaktighet ska således fastställas till fyra (4) år för Ragn-Sells.

³ Metod för att fastställa konkurrensskadeavgift, dnr 394/2009, p. 16 och prop. 2007/08:135, s. 124.

⁴ Metod för att fastställa konkurrensskadeavgift, dnr 394/2009, p. 17 och prop. 2007/08:135, s. 124.

⁵ Metod för att fastställa konkurrensskadeavgift, dnr 394/2009, p. 18-19.

Justering av sanktionsvärdet

35. Konkurrensklausulen har inneburit en begränsning i Bilfrakts möjligheter att konkurrera med Ragn-Sells, utan att medföra motsvarande begränsning för Ragn-Sells. Det har också klarlagts i utredningen att det var Ragn-Sells som tog initiativet till, och formulerade, den ändring som infördes i den aktuella klausulen i 2010 års samarbetsavtal. Detta motiverar att sanktionsvärdet för Ragn-Sells bör höjas med tio (10) procent.
36. Vidare kan det under vissa omständigheter vara befogat att beakta om ett företag har en sådan ekonomisk situation att en justering är nödvändig, exempelvis genom att höja avgiften för ett ekonomiskt starkt företag i syfte att avgiften ska få en avhållande och avskräckande effekt.⁶
37. Ragn-Sells är en rikstäckande aktör på avfalls- och miljöområdet, och hade år 2014 en omsättning på ca 2,76 miljarder kronor. Ragn-Sellskoncernen bedriver verksamhet i Sverige, Norge, Danmark, Estland, Lettland och Polen. År 2014 var koncernens omsättning ca 4,7 miljarder kronor. Mot denna bakgrund är det påkallat att justera Ragn-Sells avgift uppåt med 100 procent, för att avgiften ska få en avhållande och avskräckande effekt.

Slutligt belopp

38. Konkurrensskadeavgiften för Ragn-Sells ska bestämmas (avrundat nedåt) till 2 450 000 kronor.

Godkännande av avgiftsföreläggande

39. Konkurrensverket bedömer att sakomständigheterna rörande överträdelsen är klara, varför förutsättningar föreligger att meddela företaget ett avgiftsföreläggande enligt 3 kap. 16 § KL.
40. Ragn-Sells har möjlighet att senast den 24 november 2016 godkänna detta avgiftsföreläggande. Om föreläggandet inte godkänns inom denna tid kan Konkurrensverket väcka talan om konkurrensskadeavgift.
41. Avgiftsföreläggandet är godkänt när det skriftligen har undertecknats av behörig företrädare för företaget⁷ och kommit in till Konkurrensverket inom den angivna tiden. Ett godkännande som inte skett på detta sätt saknar verkan.

⁶ 3 kap. 11 § KL, Metod för att fastställa konkurrensskadeavgift, dnr 394/2009, p. 27 (ii) och prop. 2007/08:135 s. 130.

⁷ Behörigheten ska styrkas genom att fullmakt i original eller motsvarande behörighetshandlingar ges in till Konkurrensverket samtidigt med det undertecknade avgiftsföreläggandet.

42. Ett godkänt avgiftsföreläggande är en exekutionstitel enligt 3 kap. 1 §
utsökningsbalken (1981:774) och får verkställas som en lagakraftvunnen dom.

Detta beslut har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kristina Geiger.
Föredragande har varit konkurrensakkunniga Pia Ödqvist.

Kristina Geiger

Pia Ödqvist

Ragn-Sells AB vitsordar ovan angivna sakomständigheter och godtar den
konkurrensskadeavgift som har förelagts av Konkurrensverket i detta
avgiftsföreläggande.

Datum:

Underskrift:

Namn och titel:

Detta avgiftsföreläggande har upprättats i två exemplar varav Ragn-Sells, efter
underskrift på båda exemplaren, behållit det ena och skickat tillbaka det andra till
Konkurrensverket.